Prohlubovat vědomosti a využívat poradenství!

Naše vědomosti o kůrovcích se rozrůstají, a to jak v oblasti jeho chování, tak i v oblasti metod kontroly a obrany. Více informací naleznete na www.nekrmbrouka.cz, www.vulhm.cz/los, www.kurovcoveinfo.cz. Aktuální informace vycházejí pravidelně též v časopise Lesnická práce.

Existují tři úrovně poradenství. Základním prvkem je odborný lesní hospodář, který vlastníkovi zabezpečuje odbornou garanci správného hospodaření, včetně zabezpečení poradenských činností v ochraně lesa. Druhou úroveň představují orgány státní správy, především na obcích s rozšířenou působností. Třetí vrstvu tvoří odborná poradenská pracoviště, jako např. Lesní ochranná služba při Výzkumném ústavu lesního hospodářství a myslivosti, která poskytuje bezplatně poradenství všem vlastníkům a uživatelům lesa.

Hledat řešení a komunikovat!

Důležité je se snažit najít řešení a v žádném případě nerezignovat, i když je situace komplikována vývojem počasí, problémy na trhu s dřívím a nedostatkem pracovníků. Je třeba neutěšovat se tím, že nám pomůže počasí nebo že řešení neexistuje. Je nutné využít maximum aktuálních informací, být kreativní, využívat poradenství a vždy hledat cestu, jak věc vyřešit. Důležitá je také komunikace s veřejností – vysvětlování příčin chřadnutí porostů – a komunikace se státní správou lesů.

Kůrovcový požerek.

Nekrm brouka, chraň les!

NEKRMBROUKA.CZ

Zdroje potřebných informací:

- Portál Nekrm brouka
  www.nekrmbrouka.cz
- Lesní ochranná služba VÚLHM, v.v.i.
  www.vulhm.cz/los
- Portál Kůrovcová mapa
  www.kurovcovamapa.cz
- Silvarium.cz – archiv letáků LOS
  www.silvarium.cz/los/letaky-los

Leták vznikl ve spolupráci s:

KALAMITNÍ KŮROVCOVÉ DESATERO

- Prioritou a zákonnou povinností všech vlastníků a správců lesů je zamezení rozvoje kůrovcové kalamity.
- Uvedené zásady mohou napomoci ochránit vlastní majetek a majetek sousedících vlastníků, což zákon rovněž ukládá. Jde o doporučení, vycházející z dlouhodobých zkušeností lesníků.
- Výsledky se nemusí dostavit ihned, ale až za nějakou dobu. Proto musí být opatření v ochraně lesa prováděna kontinuálně. Největší efekt mají na počátku gradace, kdy se jedná o jednotlivé napadené stromy. Váhání s jejich asanací umožňuje kůrovcům dále se množit a působit škody.

1 Odstraňovat pro kůrovce atraktivní dříví!

Do začátku rojení (obvykle v průběhu dubna) musí být z lesa odstraněno atraktivní dříví z polomů a z úmyslné těžby, které je vhodné pro další namnožení kůrovců. Velmi významné je to v oblastech s dosud nižším stavem lýkožrouta smrkového. V kalamitních oblastech je vhodné toto dříví použít pro nalákání lýkožroutů a zpracovat ho (včetně asanace) až po napadení. Je nutné správně zhodnotit kapacity ve vztahu k času potřebnému na zpracování polomů a asanaci napadeného dříví.

2 Důsledně vyhledávat napadené stromy!

Včasné nalezení všech napadených stromů je základem dalšího úspěšného boje. V kalamitních oblastech nestačí hledat napadené stromy pouze na osluněných porostních stěnách a v místech, kde se v předchozím období lýkožrout vyskytoval. Dochází k rozsevu po porostech, čímž se vyhledávání komplikuje. Další komplikací je výskyt lýkožrouta severského. Nejvhodnější metodou, která umožnuje včasné nalezení, je identifikace drtinek na patě kmene procházením smrkových porostů od začátku rojení (obvykle v průběhu dubna). Lze využít i ostatní poznávací znaky (barevné změny jehličí, opadávání kůry), ale zde je již málo času na asanaci, protože se objevují se zpožděním.

3 Včasně a účinně asanovat!

Včasná asanace napadených stromů s využitím všech dostupných metod zabrání nebo omezí napadení dalších stromů a tím se vynaložené náklady vrátí. Je nutné brát v potaz omezení jednotlivých metod a zohlednit je pro konkrétní situaci.

Drtinky na patě stromu.

4 Mechanická asanace, chemická asanace!

Ruční odkorňování je velice účinné (nelze jej ale použít ve stádiu žlutého brouka s výjimkou odkorňovacích adaptérů na motorovou pilu). Oloupání kůry z pokáceného kmene v malém množství nevyžaduje pro fyzicky zdatného vlastníka zásadní náklady, kromě investice do vlastního času a často je pro drobného vlastníka lesů jedinou dostupnou metodou. Chemická asanace nemá z hlediska vývojového stádia omezení, výkon je vyšší, ale pro drobného majitele lesa existují omezení v zajištění přípravků pro chemickou asanaci. Alternativou je odkorňování pomocí adapterů na motorovou pilu, ale je třeba vlastnit pilu s odpovídajícími parametry.

Asanace pomocí odkornění.

5 Asanovat skládky!

V současné době je k dispozici více možností asanace skládek. Jednou je aplikace insekticidních sítí, které lze použít i opakovaně. Klasický postřik skládek, kdy se ošetří pouze povrch skládky (zpravidla výřezů), je účinný jen tehdy, zkombinuje-li se se zakrytím skládky netkanou textilií.

6 Nenechávat napadené dříví bez asanace v lese nebo jeho blízkosti!

Asanační metoda odvozem napadeného dříví z lesa byla zavedena v 80. letech, kdy následovalo v průběhu několika dní zpracování, jehož součástí bylo většinou i odkornění. V nedávné době byla tato metoda „modifikována" na odvoz za hranice lesa, kde lýkožrout dokončil svůj vývoj a „vrátil se" do lesa, kde napadl další stromy. Toto je proto v současné době zakázáno. Aktivní kůrovcové dříví musí být asanováno!

Ochrana skládek pomocí insekticidních sítí.

7 Dočišťovat ohniska žíru!

Již z názvu vyplývá, že jde o doplňkovou metodu při redukci zbytkové populace lýkožroutů v porostech. Používáme k tomu lapáky, otrávené lapáky nebo feromonové lapače. Pro lapáky využíváme stromy z blízkosti kůrovcem napadených stromů. Ovšem i při masivním nasazení jsme schopni s jejich pomocí odstranit z porostů pouze několik procent populace. Jejich úlohu však nelze podceňovat. Zejména mimo kalamitní oblasti je jejich nasazení velmi důležité.

8 Neplýtvat kapacitami a energií!

V situaci kůrovcové kalamity na významné části území střední Evropy a nedostatku pracovníků není efektivní soustředit kapacity na těžbu sterilních kůrovcových stromů. Prioritou musí být provedení asanace stromů napadených kůrovcem, kde se kůrovci ještě vyskytují a hrozí jejich vyrojení. Je proto potřeba ověřit přítomnost kůrovců v kůře a podle toho postupovat – i strom, který vypadá jako souš, může být plný kůrovce, zejména v zimním období.